

มคอ. ๓ รายละเอียดของรายวิชา
พุทธศิลปะ

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	โครงการขยายห้องเรียน/ คณะพุทธศาสตร์ /ภาควิชาพระพุทธศาสนา/โครงการขยายห้องเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ (Buddhist Arts)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๓ หน่วยกิต (๓-๐-๖)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาแกนพระพุทธศาสนา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	พระมหาสุวัฒน์ สุวฑฒโน
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาคการศึกษาที่ ๑ / ชั้นปีที่ ๔
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)	ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี)	ไม่มี
๘. สถานที่เรียน	คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

<p>๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา</p> <p>เพื่อให้ผู้เรียนทราบความเป็นมาของพุทธศิลปะ จะทำให้เกิดความซาบซึ้งมองเห็นคุณค่าความงามและปรัชญาธรรมตามที่ปรากฏเป็นพุทธลักษณะ รู้จักที่จะอนุรักษ์พุทธศิลปะให้เป็นมรดกไทย มรดกโลก</p>
<p>วัตถุประสงค์</p> <p>หลังเรียนจบรายวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจประวัติ ความหมายและความสำคัญของงานพุทธศิลป์ ๒) นิสิตมีจิตสำนึกและความตระหนักถึงคุณค่าของงานพุทธศิลป์ ๓) นิสิตสามารถนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ให้ทำภาคส่วนร่วมในการอนุรักษ์งานพุทธศิลป์ <p>๒. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>เพื่อเพิ่มเติมเนื้อหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อการบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ โดยอาศัยการประเมินจากผู้เรียน และคณาจารย์เข้าสู่ขบวนการสอนโดย E-Learning</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดียและคลื่นพระพุทธรูปศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทยซึ่งสัมพันธ์กับสกุลศิลปะสมัยต่างๆจนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทยทั้งด้านประติมากรรมจิตรกรรมและสถาปัตยกรรม อาชญากรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลป์สมัยต่างๆในประเทศไทยโดยอาศัยพุทธลักษณะ</p>											
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>บรรยาย</th> <th>สอนเสริม</th> <th>การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน</th> <th>การศึกษาด้วยตนเอง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>บรรยาย ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์</td> <td>การสอนเสริม ไม่มี</td> <td>การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี</td> <td>ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์</td> </tr> </tbody> </table>				บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง	บรรยาย ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์	การสอนเสริม ไม่มี	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง								
บรรยาย ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์	การสอนเสริม ไม่มี	การฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม ไม่มี	ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์								
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <p>จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ๓ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยแจ้งให้ทราบล่วงหน้า</p>											

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p>
<p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <p>พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้สอนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ปรัชญา ความเชื่อ จากงานพุทธศิลป์ เพื่อให้บัณฑิตสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษางานพุทธศิลป์ โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติของหลักสูตร ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) ตระหนักคุณค่าของงานพุทธศิลป์ ๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ๓) เกิดความรู้สึกรับผิดชอบในฐานะเป็นพุทธศาสนทายาท ๔) เกิดศรัทธาเชื่อมั่นหลักพุทธธรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ๕) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม
<p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) การอธิบาย ๒) การอภิปราย ๓) การศึกษาค้นคว้ารายบุคคลหรือกลุ่ม ๔) การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ๕) การใช้สื่อประกอบการสอน
<p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา ๒) มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม ๓) ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มอบหมาย
<p>๒. ความรู้</p>
<p>๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ</p> <p>มีความรู้ ความเข้าใจ พุทธศิลปะ สามารถวิเคราะห์พุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ได้ มองเห็นคุณค่า ความงาม ปรัชญาธรรมแห่งพุทธศิลปะ</p>
<p>๒.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย พร้อมยกตัวอย่างประกอบ มีความคิดวิเคราะห์พุทธศิลปะในแต่ละสมัย ผู้เรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากชั้นเรียน และจัดทำรายงานเสนอในชั้นเรียน</p>

<p>๒.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ทดสอบโดยข้อเขียน ประเมินจากการมีส่วนร่วม การรายงานตามที่ได้รับมอบหมาย</p>
<p>๓. ทักษะทางปัญญา</p>
<p>๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา</p> <p>สามารถศึกษาและวิเคราะห์พุทธศิลปะแต่ละยุคสมัยได้ บอกความเหมือนและความแตกต่างแห่งพุทธศิลปะได้</p>
<p>๓.๒ วิธีการสอน</p> <p>ทัศนศึกษาแหล่งพุทธศิลปะหาประสบการณ์จริง ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูล เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านพุทธศิลปะมานำเสนอ</p>
<p>๓.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ทดสอบโดยข้อเขียน สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม การอภิปรายนำเสนอรายงาน เสนอความคิดเห็น</p>
<p>๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ</p>
<p>๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา</p> <p>มอบหมายงานค้นคว้าเป็นกลุ่ม โดยมีผู้นำกลุ่ม และสมาชิกร่วมกันรับผิดชอบ พัฒนาการเป็นภาวะผู้นำ และผู้ตาม รู้จักการค้นคว้าด้วยตนเอง และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม</p>
<p>๔.๒ วิธีการสอน</p> <p>เสนอรายงานการค้นคว้าเป็นกลุ่ม จัดทำโครงการเป็นทีม และเสนอรายงานจากที่ได้ค้นคว้า เป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม โดยใช้ Power Point</p>
<p>๔.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>สังเกตการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย พร้อมทั้งผลงานและโครงการ ตลอดจนการนำเสนอ</p>
<p>๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ</p>
<p>๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา</p> <p>งานมอบหมายที่ต้องใช้ทักษะในการวิเคราะห์ โดยการใช้การสื่อสารเชิงปริมาณ และคุณภาพ</p>
<p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <p>เน้นการใช้ภาษาถูกต้อง ชัดเจน กระชับ เสนอรายงานกลุ่ม พร้อมทั้งซักถาม เสนอแนะ และนำเสนอ โดย Power Point พร้อมทั้งภาพประกอบ</p>
<p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ประเมินจากข้อมูลที่นำเสนอ การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร การนำเสนอโดยการอภิปรายเนื้อหา</p>

และการใช้ภาษา

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	แนะนำรายละเอียดวิชา การวัดผล กิจกรรมการเรียนรู้การสอน บทหน้าที่ ๑ - ความหมายของพุทธศิลป์ - องค์ประกอบของศิลปะ - ขอบเขตการศึกษาพุทธศิลป์ - คุณค่าของศิลปะ	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๒	บทที่ ๒ ศิลปะกับศาสนา - มนุษย์กับศิลปะ - พุทธศิลป์เพื่อการรับใช้ พระพุทธรูป - กำเนิดพุทธศิลป์ในพระพุทธรูป - จุดมุ่งหมายในการสร้างงานพุทธศิลป์	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๓	บทที่ ๒ ศิลปะกับศาสนา - หลักธรรมที่มีอิทธิพลต่อการสร้าง งานพุทธศิลป์ - ศิลปศาสตร์ในการสร้างพระพุทธรูป - ความสำคัญของของศาสนาในการ เป็นสิ่งโอบอุ้มงานพุทธศิลป์	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๔	บทที่ ๓ วิวัฒนาการของศิลปะในอินเดีย - มูลเหตุแห่งพุทธเจดีย์ ๔ ประเภท - พุทธศิลป์อินเดียในสมัยต่างๆ - สกุลช่างศิลปะเมารยะ - สกุลช่างศิลปะคันธารราษฎร์ - สกุลช่างศิลปะมถุรา	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๕	บทที่ ๔ พุทธศิลปะในพระพุทธรูปศาสนา มหายาน ฝ่ายอนันันิกาย ฝ่ายจีนิกาย	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๖	บทที่ ๕ ยุคสมัยของพุทธศิลป์ในไทย - พุทธศิลป์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ - พุทธศิลป์สมัยทวาราวดี - พุทธศิลป์สมัยศรีวิชัย - พุทธศิลป์สมัยลพบุรี	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๗	บทที่ ๖ พุทธศิลป์สมัยประวัติศาสตร์ไทย - ปัจจัยที่ทำให้เกิดศิลปะชนชาติไทย - พุทธศิลป์สมัยเชียงแสน - พุทธศิลป์สมัยสุโขทัย - พุทธศิลป์สมัยอู่ทอง	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๘	ศึกษาดูงานกิจการนิสิตปี๔			
๙	บทที่ ๗ พุทธศิลป์สมัยประวัติศาสตร์ไทย - พุทธศิลป์สมัยอยุธยา ยุคที่ ๑ - พุทธศิลป์สมัยอยุธยา ยุคที่ ๒ - พุทธศิลป์สมัยอยุธยา ยุคที่ ๓ - พุทธศิลป์สมัยอยุธยา ยุคที่ ๔	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๐	บทที่ ๗ พุทธศิลป์สมัยประวัติศาสตร์ไทย - จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนต้น - จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนกลาง - จิตรกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๑	บทที่ ๘ พุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ - แบบรัตนโกสินทร์ ศิลปะอยุธยา	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๒	บทที่ ๘ พุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ - แบบรัตนโกสินทร์ ศิลปะสุโขทัย	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๓	บทที่ ๑๐ พุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ - แบบรัตนโกสินทร์ ศิลปะแบบจีน	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๔	บทที่ ๑๑ พุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ - แบบรัตนโกสินทร์ ศิลปะตะวันตก - แบบรัตนโกสินทร์แท้	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑๕	บทที่ ๑๒ ศิลปะกับจิตสำนึกในการ อนุรักษ์ - สาเหตุที่ทำให้พุทธศิลป์ชำรุด เสื่อมสภาพหรือสูญหาย - ความสำคัญของการอนุรักษ์พุทธศิลป์	๓	บรรยาย การถาม-ตอบ การค้นคว้า มอบหมายงาน	พ.ม.สุวัฒน์
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒ แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการ เรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑		งานที่มอบหมาย	๔-๖-๑๐-๑๔	๒๐
๒		สอบกลางภาค	๘	๒๐
๓		รายงานกลุ่ม	๑๑-๑๒-๑๓	๒๐
๔		สอบปลายภาค	๑๖	๔๐

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

<p>๑. เอกสารและตำราหลัก   จารุวรรณ พึ่งเทียร, พุทธศิลป์, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.   สมเกียรติ โล่เพชรรัตน์, พระพุทธรูป ศิลปะสมัยอยุธยา : ประวัติศาสตร์ชนชาติไทย กับประติมากรรมใน   พระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ ฯ , อมรินทร์พริ้นติ้ง พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๘</p>
<p>๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ   ไม่มี</p>
<p>๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ   ไม่มี</p>

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา   ผู้เรียนประเมินประสิทธิผลของรายวิชา การเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สนับสนุนการเรียนการสอน   ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง</p>
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน   คณะกรรมการในรายวิชาประเมิน หรือการสังเกตการสอนจากอาจารย์ในภาควิชา</p>
<p>๓. การปรับปรุงการสอน   ภาควิชาให้ผู้สอนทบทวน และปรับปรุงวิธีการสอน จากผลการประเมินของผู้เรียน หรือข้อเสนอแนะจาก   ผู้เชี่ยวชาญ โดยที่สูดภาควิชาหรือ แก้ไขปัญหาร่วมกัน</p>
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา   ภาควิชาประเมินข้อสอบ และความเหมาะสมในการให้คะแนนแต่ละรายวิชา ให้เป็นไปตามระบบการ   ประเมินของหลักสูตร</p>
<p>๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา   ภาควิชาสร้างระบบทบทวนประสิทธิผลของรายวิชา โดยพิจารณาจากการประเมิน การเรียนการสอนของ   ผู้เรียน และคณะกรรมการของภาควิชาเสนอให้ผู้รับผิดชอบในการทบทวนเนื้อหา การสอน ตลอดจนการเสนอ   เพื่อปรับปรุงพัฒนาในรายวิชาต่อคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป</p>